

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Закарпатський угорський інститут імені Ференца Ракоці II

«ТЕХНОЛОГІЇ ПРОФЕСІЙНОГО РОЗВИТКУ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ
ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ»
(назва навчальної дисципліни)

ПРОГРАМА
обов'язкової навчальної дисципліни

підготовки магістрів
напряму/спеціальності

_____ 01 Освіта, 013 Початкова освіта _____
(шифр і назва напрямку, спеціальності)

Розробники програми: Кучай Т. П., доктор педагогічних наук, професор кафедри педагогіки та психології ЗУІ ім. Ф. Ракоці II.

Затверджено на засіданні кафедри педагогіки та психології
Протокол № 1 від „28” серпня 20 18 року

Завідувач кафедри _____

(підпис)

_____ к. п. н. Маргітич К. Є. _____
(прізвище та ініціали)

ВСТУП

Програма вивчення навчальної дисципліни « Технології професійного розвитку майбутнього вчителя початкової школи » складена відповідно до навчального плану підготовки магістрів напряму (спеціальності) «013 Початкова освіта» .

Предметом вивчення навчальної дисципліни є готовність учителя до забезпечення розвитку індивідуальних можливостей учнів, здатність до професійного та особистісного саморозвитку. Професійна підготовка повинна забезпечувати глибоке знання, розуміння суті суспільства і людини, їх взаємозв'язки у процесі розвитку. Лише за цієї умови вчитель зможе реалізувати один із найважливіших педагогічних принципів єдності навчання і виховання.

Міждисциплінарні зв'язки:

Технології професійного розвитку майбутнього вчителя початкової школи, як і інші дисципліни, може розв'язувати поставлені завдання лише у взаємодії з іншими науками. Зміцнюючи й удосконалюючи ці зв'язки, запозичує й інтерпретує відповідно до предмета свого дослідження ідеї інших наук, які допомагають глибше проникнути в суть навчання і виховання та розробляти їх теоретичні основи. Вивчення курсу «Технології професійного розвитку майбутнього вчителя початкової школи» ґрунтується на знаннях отриманих при вивченні загальної педагогіки та фахових методик, філософії освіти, педагогіки вищої школи, основ наукових досліджень, інноваційних освітніх технологій.

Програма навчальної дисципліни складається з таких змістових модулів

- 1. Теоретичні засади інноваційних педагогічних технологій професійного розвитку майбутнього вчителя початкової школи**
- 2. Інформаційно-комунікаційні технології навчання.**

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

1.1. Мета викладання навчальної дисципліни

Метою вивчення курсу «Технології професійного розвитку майбутнього вчителя початкової школи» є формування у студентів теоретичних знань і практичних навичок щодо ефективного використання сучасних технологій професійного розвитку майбутнього вчителя початкової школи, в тому числі і інформаційно-комунікаційних технологій в науковій, організаційній, методичній та навчально-виховній складових професійної діяльності викладача.

1.2. Основне завдання вивчення дисципліни

- **Теоретичні** – сформуванню уявлення про сучасні технології професійного розвитку майбутнього вчителя початкової школи, можливості офісного та педагогічного програмного забезпечення та напрямки його використання у практичній діяльності викладача.
- **Практичні** – сформуванню у студентів вміння правильно і свідомо користуватися обчислювальною технікою, вміти раціонально використовувати можливості комп'ютерних технологій щодо створення та впровадження комп'ютерних засобів підтримки навчального процесу та науково-методичної роботи викладача технологіями професійного розвитку майбутнього вчителя початкової школи.

1.3. Згідно з вимогами освітньої програми студенти повинні

знати:

- нормативно-правову базу використання технологій професійного розвитку майбутнього вчителя початкової школи та ІКТ у навчальному процесі та наукових дослідженнях;
- можливості та правила роботи з пакетом прикладних програм загального призначення під час підготовки методичного забезпечення та навчальних посібників;
- психолого-педагогічні основи технологій професійного розвитку майбутнього вчителя початкової школи, технологію та комп'ютерні засоби підготовки інформаційно-методичних матеріалів для навчання із використанням ПК;
- класифікацію та основні можливості технологій професійного розвитку майбутнього вчителя початкової школи, програмного забезпечення навчального призначення

вміти:

- розробляти методичні матеріали та навчальні посібники із використанням комп'ютерних технологій та інших технологій професійного розвитку майбутнього вчителя початкової школи;
- створювати тести успішності, контрольні-консультативні та навчаючі засоби;
- проводити заняття із закріплених навчальних дисциплін з використанням засобів технологій професійного розвитку майбутнього вчителя початкової школи.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 120 години/ 4 кредитів ECTS.

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

Змістовий модуль І. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ІННОВАЦІЙНИХ ПЕДАГОГІЧНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ПРОФЕСІЙНОГО РОЗВИТКУ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ

Тема 1. Концептуальні засади інноваційних технологій навчання.

Особливості наукових підходів і концепцій сучасної освіти, їх вплив на парадигму педагогічної освіти. Технократичний та гуманістичний підходи до організації освітнього процесу в закладах вищої освіти. Сучасні педагогічні підходи до навчання. Особливості особистісно орієнтованих технологій в системі вищої освіти. Компетентнісний підхід в педагогічній освіті.

Тема 2. Типологія освітніх технологій професійного розвитку майбутнього вчителя початкової школи.

Особливості класифікації освітніх технологій професійного розвитку майбутнього вчителя початкової школи. Рівні застосування технологій. Технології пояснювально-ілюстративного навчання, особистісно орієнтовані технології навчання та технології розвивального навчання.

Тема 3. Технології кооперативного, проектного та модульного навчання.

Структури (види) кооперативного навчання: «Круглий стіл», «Кути», «Скажи і переключайся», «Думай – працюй у парі – Ділись», «Зупинись...Починай...Продовжуй...», «Графіті», «Навчання разом», «Галерея», «Мозковий штурм», «Групове дослідження», «Т-група (група тренінгу вмінь)», «Лото (складанка)», «Триступеневе інтерв'ю», «Важкі ситуації (Ситуації з життя)». Методи, стратегії та прийоми кооперативного навчання: «Віртуальна схематизація», «Смітник», «Сніжка».

Технологія проектного навчання: методологічні витоки, критеріальні вимоги, класифікація, форми.

Особливості модульних технологій – застосування методу згорнутих інформаційних структур. Модульно-тьюторна система підготовки спеціалістів. Технологія ситуаційного навчання (кейс-метод). Критична (екстремальна) ситуація як навчальна модель. Технологія повного засвоєння.

Тема 4. Технології дослідницького (евристичного), імітаційного та розвивального навчання.

Характеристика дослідницького (евристичного) навчання. Основні принципи, зміст та засоби дослідницького (евристичного) навчання. Педагогічні технології, форми і методи евристичного навчання. Переваги і перспективи дослідницького (евристичного) навчання.

Особливості імітаційних технологій навчання. Принципи імітаційних технологій навчання. Ігрові технології навчання. Соціально-психологічний тренінг як технологія навчання. Дискусійні технології навчання. Технології навчання у співробітництві.

Головний психологічний елемент системи розвиваючого навчання – навчальна діяльність. Проблема вибору системи розвиваючого навчання для вищої школи. Основні риси педагогічної системи Ельконіна-Давидова. Взаємозв'язок провідних форм діяльності.

Змістовий модуль II. ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ НАВЧАННЯ.

Тема 5. Інформаційні технології навчання.

Загальна характеристика інформаційних технологій навчання. Застосування комп'ютерних технологій як інструментів пізнання. Дидактичні можливості інформаційних технологій. застосування інформаційних технологій навчання у вищій школі та педагогічній освіті.

Тема 6. Технології дистанційного навчання.

Особливості технологій дистанційного навчання. Використання комп'ютерних телекомунікацій у вищій освіті. Принципи дистанційної освіти. Проектування і реалізація навчання в мережі Інтернет і Інтранет. Заперечення можливості повного переходу на технології дистанційного навчання.

Тема 7. Основні види технологій професійного навчання. Вимоги до створення педагогом власної концепції проектування дидактичної системи. Теорії покладені в основу проектування сучасних технологій професійного розвитку майбутнього вчителя початкової школи.

Сутність та особливості професійного навчання. Професійне навчання як форма безперервного професійного зростання та вдосконалення. Фронтальні, групові та індивідуальні технології професійного навчання. Особливості та форми реалізації технологій професійного навчання: фокус-групи, методичний бенефіс, наукова конференція, психолого-педагогічний семінар, дискусія, методичний міст, дебати, методичний діалог, заняття-панорама, методична сесія, методичний аукціон, методичний ринг, методична панорама, методична олімпіада-конкурс, рольова гра, обмін досвідом, групова консультація, методичний тиждень, методична оперативка.

Методологічні засади моніторингу. Основні порівняльні характеристики понять «Моніторинг» та «Контроль». Види моніторингу: зовнішній та внутрішній. Групи компонентів, властивості і характеристики для оцінювання якості освітнього процесу. Етапи проведення моніторингового дослідження..

Педагогічна теорія як основа проектування технології. Концепція її роль у формуванні та розробці технології навчання. Суть основних понять: «проектування», «система», «дидактична система», «технологія навчання» та її види.

Теорія поетапного формування розумових дій (П. Я. Гальперін, Н. Ф.Тализіна, І. І. Ільсов та ін.). Асоціативно-рефлекторна теорія навчання (С. Л. Рубінштейн, Н. А. Менчинська, Д. Н. Богоявленський, Ю. А. Самарін, Е. Н. Кабанова-Меллер).Теорія змістового узагальнення (Д. Б. Ельконін, В. В. Давидов, «харківська психологічна школа»). Біхевіористська теорія привчання (Е. Торндайк, Д. Уотсон, Б. Скинер). Гештальт-теорія засвоєння (М. Вертхеймер, Г. Мюллер, В. Келер).Сугестопедія (Георгій Лозанов, Степан Пальчевський).

3. Рекомендована література

Основна:

1. Сучасні педагогічні технології в освіті [Текст] : зб. наук. - метод. праць / Національний технічний університет "Харківський політехнічний інститут": за ред.: О. Г. Романовського, Ю. І. Панфілова. – Х. : НТУ ХПІ, 2012. – 224 с.
2. Педагогічні технології у неперервній професійній освіті: Монографія / С. О. Сисоєва, А. М. Алексюк, П. М. Воловик, О. І. Кульчицька, Л. Є. Січаєва, Я. В. Цехмістер та ін./ За ред. С. О. Сисоєвої. – К.: ВІПОЛ, 2001. – 502 с.
3. Педагогічні технології у неперервній професійній освіті: Монографія / С. О. Сисоєва, А. М. Алексюк, П. М. Воловик, О. І. Кульчицька, Л. Є. Січаєва, Я. В. Цехмістер та ін./ За ред. С. О. Сисоєвої. – К.: ВІПОЛ, 2001. – 502 с.
4. Закон України “Про вищу освіту” Від 01.07.2014 року № 1556-VII // [Електронний ресурс] : [Режим доступу] – <http://vnz.org.ua/zakonodavstvo/111-zakon-ukrayiny-pro-vyschu-osvitu>.
5. Закон України “Про загальну середню освіту” [Електронний ресурс] / Режим доступу : <http://www.mon.gov.ua/education/average>.

Допоміжна:

6. Державна національна програма «Освіта» (Україна XXI столітті) – К.: Райдуга, 1994. – с. 33–36.
7. Національна доктрина розвитку освіти України у XXI столітті. – К.: Шкільний світ, 2001.
8. Національна програма виховання дітей та учнівської молоді в Україні [Електронний ресурс] / Режим доступу : <http://uapravo.net/data/base28/ukr28703/htm>.
9. Національна стратегія розвитку освіти в Україні на 2012 – 2021 роки [Електронний ресурс]. – [Режим доступу] : guonkh.gov.ua/content/documents/16/1517/Attaches/4455.pdf.
10. Державні стандарти професійної освіти: теорія і методика. / [С.У.Гончаренко, Н.Г.Ничкало, В.Л.Петренко та ін.]; За ред. Н.Г.Ничкало; АПН України. Ін-т педагогіки і психології проф. освіти, Технол. ун-т Поділля. – Хмельницький, 2002. – 334 с.
11. Дяченко Н. Педагогічні задачі у професійній підготовці майбутніх викладачів / Н. Дяченко. – К.: Ліра-К, 2015. – 84 с.
12. Підготовка майбутніх вихователів до роботи з дітьми дошкільного віку: компетентнісний підхід: монографія // за заг. ред. Г.В.Беленької, О.А.Половіної. – Умань:ВПЦ «Візаві», 2015. – 208 с.
13. Крутій К. Л. Освітній простір дошкільного навчального закладу: Монографія: У 2-х ч. – Частина перша. – Концепції, проектування, технології створення / К. Л. Крутій. – Запоріжжя: ТОВ «ЛІПС» ЛТД, 2009. – С.115–128.

Інформаційний ресурс

Інтернет, презентації, плакати, портрети видатних педагогів, першоджерела (твори видатних педагогів).

4. Форма підсумкового контролю успішності навчання

Навчальні досягнення студентів перевіряються з використанням поточного і підсумкового контролю.

Для контролю засвоєння навчального матеріалу у рамках аудиторної роботи проводиться усне опитування, перевіряється виконання домашнього завдання студентами, проводяться поточне тестування.

У кінці кожного модуля проводяться модульні контрольні роботи.

У кінці семестру студенти пишуть підсумкову контрольну роботу (залік).

5. Засоби діагностики успішності навчання

У процесі оцінювання навчальних досягнень студентів застосовуються такі методи:

1. Методи усного контролю: індивідуальне опитування, фронтальне опитування, співбесіда, залік.
2. Методи письмового контролю: модульний письмовий контроль; підсумкове письмове тестування, звіт, реферат, ІНДЗ.
3. Методи самоконтролю: уміння самостійно оцінювати свої знання, самоаналіз.

Кожний модуль включає бали за поточну роботу студента на семінарських заняттях, виконання самостійної роботи, індивідуальну роботу, модульну контрольну роботу. Виконання модульної контрольної роботи здійснюється в режимі комп'ютерної діагностики або з використанням роздрукованих завдань. Реферативні дослідження, які виконує студент за визначеною тематикою, обговорюються та захищаються на практичних заняттях. Модульний контроль знань магістрів здійснюється після завершення вивчення навчального матеріалу модулів.